

ФОЛЬКЛОРНІ МОТИВИ ЯК МАРКЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Доній В. С.

Миколаївський національний аграрний університет

Проблема національної ідентичності протягом тривалого часу була і залишається ключовою у сучасному гуманітарному дискурсі. У контексті глобалізаційних процесів та активної міжкультурної взаємодії особливої ваги набуває збереження культурної самобутності народів. І саме фольклор, як важливий фактор формування національної ідентичності, є носієм історичної пам'яті, традицій та духовних цінностей народу.

Світоглядні уявлення, моральні норми та естетичні ідеали суспільства. Сформовані впродовж століть відображаються у народній творчості. То ж, фольклорні образи, символи та мотиви є важливими маркерами культурної ідентичності. Активне переосмислення фольклорної спадщини та її інтеграція у нові культурні форм спостерігається сучасній культурі. «Витоки національної специфіки фольклору слід шукати передусім у менталітеті його творця й носія – у національних особливостях певного етносу» [1, С.27] – доречно зауважує відомий фольклорист І. Денисюк

Позитивною тенденцією є те, що у сучасному культурному просторі фольклор дедалі частіше стає джерелом творчих експериментів. Активне поєднання традиційних елементів народної культури із сучасними художніми формами сприяє актуалізації народної спадщини та її популяризації серед молодого покоління.

Сучасній українській музиці притаманний особливий інтерес до фольклорної традиції. Багато виконавців використовують народні мелодії, діалектну лексику, традиційні музичні інструменти та образи народної культури. Такий синтез традиційного та сучасного створює нові культурні смисли та сприяє формуванню сучасної національної ідентичності.

Крім того, звернення до фольклорних мотивів у мистецтві є важливим засобом культурної самоідентифікації. У сучасних умовах, коли відбувається активний процес глобалізації, фольклор допомагає зберегти культурну унікальність та підкреслити самобутність національної культури.

Серед сучасних українських виконавців та гуртів, які звертаються до фольклору особливо вирізняються «DakhaBrakha», «Go_A», «ОНУКА», «Kalush Orchestra», «FІІNKA» тощо.

Зокрема, FІІNKA (Ірина Вихованець) активно інтегрує фольклорні елементи у свою творчість. Її музичний стиль поєднує сучасні попмузичні тенденції з традиційними елементами гуцульської культури.

Однією з характерних особливостей творчості співачки є використання гуцульського діалекту, що надає її пісням особливого колориту та автентичності. Мовні особливості, притаманні карпатському регіону,

створюють відчуття безпосереднього зв'язку з традиційною культурою та підкреслюють регіональну специфіку української ідентичності.

Діалектні елементи виконують не лише стилістичну функцію, а й слугують важливим маркером локальної та національної ідентичності. Особливо виразно це простежується у піснях «Грушка» та «Афини», де поєднуються народнорозмовна лексика, фонетичні особливості карпатського мовлення та образи традиційної культури гуцулів.

У популярній пісні «Грушка» FIÏNKA активно використовується діалектна лексика з дотриманням регіональних орфоепічних та граматичних особливостей, що надають автентичного карпатського колориту. Насамперед привертає увагу вживання характерних для гуцульського говору слів, пов'язаних із побутом, природою та емоційним спілкуванням. У тексті зустрічаються слова та форми, які є типовими для гуцульського мовного середовища: «йой», «вулицема», «си розліг», «екшо» та інші. Варто зазначити, що «Грушка» – гуцульський стародавній похоронний обряд, а саме, веселі дієства біля покійника, які робилися з метою відвернення уваги від смерті, демонстрація циклічності буття, поєднання смерті поєднується з веселощами.

У пісні «Афини» діалектні елементи поєднуються з образами карпатської природи та традиційного побуту. Уже сама назва пісні є діалектною формою: «афини» – це гуцульська назва лохина.

До прикладу, у пісні «Довбуш» простежуються мотиви української історичної традиції. Адже, образ легендарного опришка Олекси Довбуша є важливим символом боротьби за свободу та справедливість у народній культурі. Використання цього образу в сучасній музиці сприяє актуалізації історичної пам'яті та популяризації національних героїв.

Крім текстового рівня, фольклорні мотиви у творчості FIÏNKA проявляються і в сценічних образах. Виконавиця часто використовує елементи традиційного українського одягу, зокрема гуцульські орнаменти, прикраси та стилізовані народні костюми. Таким чином створюється цілісний художній образ, у якому поєднуються традиція і сучасність.

Отже, у сучасному мистецтві спостерігається активне переосмислення народної спадщини, що сприяє її популяризації та збереженню фольклорних мотивів, котрі є важливим маркером національної ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

- Український фольклор: критичні матеріали. (2023). (Н. Сивачук, О. Санівський, О. Циганок, Уклад.). Візаві.
- Фольклор у сучасному суспільстві: традиції, трансформації. (2024). (Вахніна Л. Відп. ред. . Видавництво ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України.
- Фурдичко А. О. (2017). Український альтернативний фольк: варіативна складова. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*, 39, 150–163.